

rozhodne poskytuje vhodnú ukážku toho, ako by mohlo relevantné riešenie nastolených problémov vyzerat'.

Eugen Zeleňák

Mgr. Eugen Zeleňák
Filozofický ústav SAV
Klemensova 19
813 64 Bratislava
SR

FILOZOFIA NA EVANJELICKOM KOLÉGIU V PREŠOVE

RUDOLF DUPKALA: Prešovská škola (Filozofia na evanjelickom kolégiu v Prešove).
Prešov 1999, 138 s.

Práce Rudolfa Dupkaly je v hlavni míre věnována otázkám rozvoje filozofického myšlení v Evangelickém kolegiu v Prešově od doby jeho založení v roce 1667 až k první polovině 19. století. To je podstatné, avšak autor se neomezuje jen na analýzu názorů domácích filozofů, ale snaží se také představit jejich myšlení na pozadí vývoje evropské filozofie.

Dupkalova kniha je složena ze čtyř hlavních kapitol. První z nich je věnována samému procesu založení Kolegia v Prešově a také jeho charakteristice jako instituci především vychovávající mladé lidi. Autor se snaží přiblížit čtenáři - dělá to konečně způsobem velmi jasným a důkladným - veškeré organizační proměny a také historický základ Vysoké školy v Prešově. Chce totiž zdůraznit originálnost a neobyčejnost prešovské školy, díky které se Prešov stal nejdůležitějším centrem výchovy v oblasti zvané Uhersko. Autor zvláště zdůrazňuje v této kapitole vývoj filozofie v Kolegiu - zdůrazňujíc význam činnosti přednášejících.

V druhé kapitole se objevují reflexe týkající se evropské filozofie rozvíjející se v Evangelickém kolegiu v Prešově v 17. století. Na základě hluboké analýzy a interpretace autor představuje následující názory: baconizmus J. Bayerův, atomizmus I. Cabanův a protestantský aristotelizmus Ladiverův.

Obsah další kapitoly je pokračováním zahájené myšlenky. Autor tu představuje filozofii J. Karlovského a Ž. Karlovského v kontextu evropské filozofie. Rozvažuje rovněž filozofickou koncepci etiky A. Vandráka, filozofické základy a rozsah estetičnosti M. Greguše a také motivy filozofie L. Serédiho a M. Szlávika.

Kapitola čtvrtá je věnována činnosti profesorů filozofie učících na Evangelickém kolegiu v Prešově v první polovině 20. století. Zvláštní pozornost Dupkala přikládá činnosti J. Koreňě, J. Červenky, S. Felbera a J. Mikleše.

Závěrem můžeme konstatovat, že Rudolf Dupkala zdůrazňuje ve své práci především skutečnost, že filozofie rozvíjející se na Evangelickém kolegiu v Prešově měla obrovský vliv na celou koncepci evropské filozofie. Kromě toho zdůrazňuje zásluhy profesorů tohoto Kolegia, známé díky jejím tvořivým interpretacím, rozmanitým změnám filozofického myšlení a samému pěstování filozofie.

Ideologické dědictví Kolegia v Prešově je v této práci představeno jako významná součást dějin filozofického myšlení Prešova. Je třeba uznat, že publikací tohoto druhu je ve filozofické oblasti velmi málo. Knížka R. Dupkaly zasluhuje tím více uznání a je hodno ji doporučit čtenářům.

Wojciech Stomski

Doc. PhDr. Wojciech Stomski, CSc.
ul. Styrska 22 m 6
00991 Waršava 44
Poľsko